

LATZKOVITS MIKLÓS

Laboda, a bokszoló

Laboda 1963. május 13-án született Szegeden, Magyarország tündöklő metropoliszában. A híresztelés, miszerint a városi főépítész két nappal korábban magát Szent István királyt látta volna zokogni az egyik utcasarkon, méghozzá úgy, hogy egyik kezében jogart, a másikban országalmát, a harmadikban kardot, a negyedikben pedig egy bokszkesztyűt tartott volna, nem bizonyult igaznak. Az azonban tény, hogy Laboda valóban négy kicsi karral a vállán látta meg a napvilágot, s hogy anyja huszonnégy órányi rettenetes vajúdás után pillantotta meg gyermekét. A vélemények megoszlottak. Amikor egy héttel később a csecsemőt szülei hazaszállították a Pécskai utcai kastélyba, a Labodák ősi otthonába, a különféle médiák a „minden bizonnyal hamarosan esedékes” műtét esélyeiről tudósítottak, s a család orvosa, az események idején épp egészségügy miniszter, azonnal felajánlotta a segítségét. Három nap múlva egy ellenzéki napilap azzal viszonzta a gesztust, hogy a „Labodák történelmi szerepét” illető averzióknak adott hangot. Felidézte az 1848-as szabadságharc idején tanúsított nagyon is kétértelmű magatartásukat, mikor is válogatás nélkül lövettek le minden házuk előtt ácsorgó honvédet vagy épp osztrák katonát, hogy történelmünk során jótékony célra soha, egyetlen alkalommal sem áldoztak semmit, bár vagyonuk még ma is nagyobb, mint az ország éves jövedelme. A cikk írója élénk színekkel festette meg Vörös Laboda portréját, aki a 15. század derekán elképesztő kegyetlenségéről volt híres, no meg földig érő, sűrű, vörös hajáról, melyet életében egyszer sem fésült meg. Fia, akit a Szótalán Laboda elnevezéssel illettek, annyira gyűlölte embertársait, hogy negyven éves korában hosszú hónapok kemény munkájával, szántszándékkal felejtette el anyanyelvét, az egyetlen nyelvet, melyet ismert, hihetetlen akaraterővel irtotta ki az emlékezetéből, hogy véletlenül se értse meg mások szavát. A család története tele van szörnyszülöttekkel, valóságos vámpírokkal. Az idősebbek még emlékezhetnek Laboda nagyapjára, aki hetven évesen is rettegésben tartotta a környéket. Döbbenetes méretű szájában igazi cápa fogak ültek, ha egy kitört, nőtt helyette másik, rendszeresen rátámadt a töltésen legelésző, mit sem sejtő tehenekre, egyetlen harapással kilós húsdarabokat szakítva ki a szerencsétlen állatokból. Mindez természetesen, dokumentumokkal és fényképekkel is igazolható. S bár ebből természetesen a legkevésbé sem következik, hogy a néhány napos csecsemőt bármiféle felelősség is terheli, „de a miniszter úr esetleg mégis foglalkozhatna mással”. Az egészségügyi miniszter másnapi nyilatkozatá-

ban közölte, hogy ő minden magyar ember egészségügyi minisztere, s az ellenzék kedvéért sem fogja diszkriminálni az ország egyetlen dúsgazdag polgárát sem. Kijelentette, hogy a csecsemő valóban nem felelős a család történelmi szerepéért, melyet „az ellenzéki körök” tendenciózus rosszindulattal rajzoltak meg. Rövid expozéjában felidézte a Csónakos Laboda emlékét, aki az 1879-es nagy árvíz idején három éjszakán át hajózott a romok között, csaknem szünet nélkül játszva híres ezüstdobozában – ezt ma a Nemzeti Múzeum őrzi –, s Mozart és Bach muzsikájával nyújtott vigaszt a düledező házak tetején szorongó polgároknak. Emlékeztetett rá, hogy a Labodák (különböző gyáraik és vállalkozásaik révén) napjainkban is háromszázezer magyar embernek biztosítanak munkalehetőséget, ami minden alamizsnánál többet jelent, s ha az ellenzék egyáltalán képes lenne méltányolni valamit, ezt mindenképpen méltányolnia kellene. A város polgárai (szimpátiájuk jeléül) még aznap este énekelve, fáklyák fénye mellett vonultak a Pécskai utcába, de a kastély ablakaiból eldördülő sortűz szétkergette a tömeget. A sortűz hangjaira a csecsemő előbb összerándult, aztán fel is ébredt. Anyja megette, tisztába rakta, s közben végigcsókolta mind a négy kicsi öklét. Egy zseniális bokszoló akkor még kicsi ökleit.

Laboda negyvenévesen kezdett bokszolni, vagyis későn, szokatlanul későn. Mégis ő lett a boksz utolérhetetlen, legnagyobb bajnoka, akihez hasonló nem ismer a magyar történelem. Pedig a magyar történelem sok bajnokot ismer. Mert ez a sportág egyidős a nemzettel, ősbibb a honfoglalásról szóló mondáinknál, ősbibb talán Emese álmánál is, szenvedély, melyet Ázsia végtelen pusztáiról hoztunk magunkkal a lelkünkbe írva, s amely már születése pillanatában megmarcolja minden magyar ember szívét. A kisiskolás gyerekek magukat bokszolóknak álmódva alszanak el minden éjszaka, ahogy a bokszról álmodik a vézna hivatalnok, az akadémikus meg a hidak alatt az összes hajléktalan. Ez nemzeti önismertünk alapja, páratlan teljesítményekre ösztönző, örök kihívás, mely elképedést és csodálatot vált ki minden külföldiből már az ősidők óta. 1963-ban egy amerikai kutatócsoport filmre vette az akkori bajnok egyik edzését. Előzőleg gondosan megmérték a gömb alakú, féltonnás „koppant”, melyből rövid fogantyú állt ki, megmérték a bajnok mellbőségét, koponyaátmérőjét, vérnyomását és szív működését pedig végig műszerek figyelték. Az edzés rövid ideig tartott. A felvételen jól látszik, amint a bajnok néhány másodpercig csukott szemmel koncentrálni, aztán jobb kezével megragadja a koppant fogantyúját, tétovázás nélkül, könnyedén a magasba emeli, majd villámgyors mozdulattal és iszonytató erővel csapja a saját fejéhez. A tudósok elemzése szerint mindez lehetetlen. A féltonnás koppant súlya minden emberi izomzatot szétszaggat, ízzé-porrá zúz minden emberi csontot, úgyhogy „a jelenség tényleges magyarázatával továbbra is adós a modern tudomány”. A felvétel, melynek eredeti kópiáját az amerikai Kongresszusi Könyvtár videotékája őrzi, bejárta az egész világot, s ma már az interneten bárki számára

hozzáférhető*. A nagy feltűnést keltő képkockák kapcsán világszerte divatba jött (újra divatba jött) a magyar bokszirol beszélni, számos nemzetközi kutatócsoport alakult a titok megfejtésének eltökélt szándékával, a holland Wim Deetman pedig hét vaskos kötetben publikálta a vonatkozó dokumentumokat, egy nyolcadikban pedig a fontosabb szakirodalom bibliográfiáját. A témáról a legkiválóbb monográfia furcsa módon szintén egy holland tudós, Robert van de Roer munkája, s 1996-ban jelent meg Amszterdamban.

E több mint nyolcszáz oldalas, képekkel gazdagon illusztrált kiadvány első fejezete a szabályokkal, illetve e szabályok történeti fejlődésével foglalkozik. Ismeretes, hogy 1943 óta a magyar bokszmérkőzéseket (a nem magyar bokszmérkőzésekhez hasonlóan, sőt azok hatására) egy négyzet alakú területen vívják, amelyet négy, megfelelően a talajhoz rögzített oszlopon kifeszített kötél sor határol. A kötél sorok által határolt terület 4,9×4,9 méternél kisebb, illetve 6,1×6,1 méternél nagyobb nem lehet. A szorító talaját nemezlappal és arra helyezett ponyvával borítják. A küzdő felek kesztyűt viselnek az öklükön, melynek súlya a 227 grammot kötelezően meghaladja. Ütni csakis a kesztyű elülső, párnázott részével, az úgynevezett ütőfelülettel szabad. A magyar boksz legősibb szabályainak értelmében azonban bokszolóink nem egymást, hanem önmagukat püfölik, elképesztő erővel. Van de Roer számításai szerint az 1963-as magyar bajnokság serdülő korcsoportjának tizenharmadik helyezettje, egy 13 éves zalaegerszegi iskolás, egyetlen ütéssel padlóra küldené Muhamad Alit, Trevor Berbicket vagy épp Mike Tysont. E számítások alapját a berserkerek által megítélt versenyponatok képezik (erről ld. később), tehát teljességgel egzaktnak tekinthetők. A játék célja természetesen az ellenfél padlóra kényszerítése. A versenyzők irdatlan, s lehetőleg egyre nagyobb ütéseket mérnek saját gyomrukra, vállukra és fejükre, mindaddig, míg ellenfelük vagy feladja a küzdelmet, vagy egyszerűen összeesik az önmagára zúdított elképesztő csapások súlya alatt. Ritkán, nagyon ritkán az is előfordul, hogy a berserkerek döntik el a versengést, pontozással, de az így szerzett győzelem inkább szégyellni való, s gyakorlatilag a küzdő felek karrierjének végét jelenti. A magyar boksz lényege 1943 előtt is ugyanaz volt, mint napjainkban, a küzdelem azonban kevésbé szabályozott körülmények között folyt. A versenyzők nem viseltek kesztyűt, és engedélyezett volt a különböző segédeszközök használata, úgymint kalapácsoké, hatalmas méretű, pattintott kőbaltáké és persze a koppanoké, melyeket ma kizárólag a felkészülés során vesznek igénybe sportolóink. Maga a küzdőtér még nem a „ring” volt, a vetélkedésre gyakran került sor színházakban, iskolákban, a 19. század előtt pedig leginkább (katolikus) templomainkban, ami a magyar boksz szakrális eredetével függ össze.

Mondanunk sem kell, hogy az 1943-ban életbe léptetett reformok élesen megosztották hazánk társadalmát, tulajdonképpen ugyanolyan élesen megoszt-

---

* <http://susu.cs.jgytf.u-szeged.hu/~latzkovits/>

ják ma is, s ezt politikusaink olykor tényleg kihasználják. Az ősi hagyományokhoz erősebb érzelmi szálakon kötődő szavazók megnyerése érdekében néha mérőben taktikai megfontolásokból követelik a renovációt, vagyis a régi szabályok visszaállítását, a 2002-es választások egyik elnökjelöltje pedig a kampány egész ideje alatt koppanviselésre buzdított, ami egyrészt valóban jó kampányfogásnak bizonyult, másrészt a mázsás koppanokat cipelő szimpatizánsok nagy sokasága szabályosan megbénította a tömegközlekedést. A liberálisok ugyanekkor „az európai normákkal kongruáló '43-as szabályok” mellett érveltek, felszólítottak minden józan magyar embert, hogy a kampány ideje alatt 43-at lépjen naponta („se többet, se kevesebbet”), ami ez esetben is ügyes taktikának bizonyult, bár a tömegközlekedés végképp összeomlott. A politikai élet ezen visszásságai ellenére a magyar bokszt maradt az, ami volt, ami volt mindig is, és amit olyan nehéz szavakba önteni. Van de Roer monográfiájának harmadik fejezetében tizenhárom definíciót találunk a sportágról, részben a külföldi irodalomból, részben a magyar történeti forrásokból összeválogatva, s ugyanitt megtaláljuk e definíciók hallatlanul érzékeny elemzését is. A holland tudós meggyőzően bizonyítja, hogy a magyar bokszt egyrészt tényleg sport, a szónak abban az értelmében, ahogy sport a labdarúgás és a jégheki. Másrészt azonban sokkal több is, mint sport. Ha ugyanis egy síkfutó 9,77 másodperc alatt futja le a száz métert, akkor az sport, ha viszont 2 másodperc alatt, akkor az csoda. Pontosan mérhető, s ezt külön hangsúlyoznunk kell, ismételhető csoda, olyan jelenség, melynek tükrében a mesék világa kézzel fogható realitássá változik. Nem a realitás válik tehát meséssé, hanem a mese válik valósággá, hihetetlenül szép, lenyűgöző valósággá. A magyar bokszt arról győz meg bennünket, hogy nem vagyunk többé a testünk foglyai, sem a téré és időé, hogy az ember mérhetetlenül sokkal többre hivatott, mint eddig hittük. Aquinói Tamás élete utolsó két esztendejében konokul kutatta a hatodik bizonyítékot. Ha magyar lett volna, biztosan megtalálja. Ahogy megtalálták a magyar teológusok és filozófusok legkiválóbbjai, gondoljunk csak Temesvári Pelbártra, Szegedi Kisre, Dávid Ferencre, Apáczaira vagy akár Lukács Györgyre és Mannheim Károlyra, bár a csoda egy kicsit mindig utolérhetetlen és megfoghatatlan maradt a számukra is, talán ez benne a legszebb. Az azonban tény, hogy egy közepes tehetségű magyar bokszoló egyetlen ökölcsapással keresztültöri a legmodernebb harckocsik páncélzatát. És közben mosolyog.

A viadalok során a berserkerek ugyanazt a szerepet töltik be, mint a nem magyar bokszt esetében a bíró és a pontozóbírók. Minden mérkőzést öt berserker felügyel, egyikük a küzdőtéren, a másik négy a küzdőtér négy oldalán tevékenykedik. Utóbbiak a bevitt ütések ereje alapján pontozzák a játékosokat, mindegyikük csak egy versenyzőt, amiért is munkájuk kontrollálható, s persze egészen különleges szakértelmet követel. Az ütések erejét az ősi hagyományoknak megfelelően regösben, illetve táltosban mérik. 1 regös értékűnek számít az az ütés, melynek ereje pontosan megegyezik egy húsz méter magas bástyáról leejtett 2,17 kg súlyú

acélsisak becsapódási erejével. A váltószám ezer, tehát 1000 regös ér egy tálost. A bajnoki döntőkről a szatmári béke óta vezetnek statisztikát, melynek alapján megállapítható, hogy a győzelem megszerzése a bokszolóktól évről évre nagyobb helytállást követelt, bár a számok olykor kisebb visszaeséseket is jeleznek. 1711 és 1811 között nagyjából 6000 táltosnyi növekedésről beszélhetünk, 1811 és 1911 között pedig 12000 táltosnyiról. 1963-ban, Laboda születésekor a bajnoki cím megszerzéséhez 12632669 táltosra és 897 regösre, vagyis közel 12632670 táltosra volt szükség (ekkor rogyott össze az ellenfél). A bevitt ütések erejének méréséhez semmiféle műszert nem használnak, ám ennek ellenére a pontozás abszolút hitelesnek tekinthető. Egyrészt azért, mert 1711 óta egyetlen esetben sem fordult elő, hogy egy adott játékos teljesítményét két berserker ne teljesen azonos módon értékelte volna, másrészt garancia erre az a vizsga, melyen a jelölteknek feltétlenül meg kell felelniük, hogy berserkerek lehessenek. A vizsgának neve is van, „nehézkönnyűnek” hívják, hisz a leendő berserkereknek a nagyon csekély és a nagyon nagy erőmennyiségek pontos érzékelésére való elhivatóságukról kell számot adniuk. Nem megbecsülniük kell tehát, hanem pontosan megmondaniuk, hogy például egy zöldellő tisztáson találomra kiválasztott káposztalepke (manapság műszerekkel mérhető) két szárnycsapása közt hány regösnyi a különbség, vagy hogy egy 850 méter magasról földbe csapódó Apacs helikopter (szintén műszerekkel mért) becsapódási ereje hány táltossal egyenlő. A berserker vizsgákra ünnepélyes keretek között, kétévente kerül sor, közigazdászaink nem kis rosszalása közepette. Mert igaz ugyan, hogy az utóbbi évtizedekben hazánk gazdaság sohasem látott virágzásnak indult, ám egy 28 ezer tonnás Clemenceau típusú repülőgép-anyahajó 300 méter magasról történő leejtésének kivitelezése (pl. 2004-ben, s a járulékos költségek okán) mégiscsak túl megterhelőnek mondható, s érzékelhetően visszaveti a nyugat-európai országokhoz való felzárkózásunk lendületét.

A küzdőtéren tevékenykedő berserker a játék tisztaságát felügyeli. Ő dönt a tarkót érő, vagy övön aluli ütésekért járó pontlevonások mértékéről, valamint ő számol rá a földre zuhantakra. Nagyon lassan számol, merő tapintatból, ami ismét csak a magyar boksztól adódik. Mert bokszoltak már az ősi egyiptomiak, bokszoltak a krétaiak, híres olimpiáikon a görögök, és a sportág ma is népszerű az egész világon. Csakhogy a nem magyar bokszolók egymást püfölik, kegyetlen, nem egyszer szó szerint véres harcot vívnak pénzért és sikerért, ami egy magyar bokszoló számára egyszerűen elképzelhetetlen. Versenyzőink ráadásul jól ismerik egymást, a viadal előtt hosszan tartó, bensőséges ölelésben forrnak össze, ezt követi az ajándékcseré, melynek során már az ősidők óta igyekeznek egymást túllicitálni. A komolyabb mérkőzéseket megelőző napot rendszeresen együtt töltik, néha hajnalig beszélgetnek a tudomány és a legmodernebb irodalom problémáiról, lévén értelmiségiek valamennyien, entellektüelek, a szó legmélyebb értelmében. Épp ezért szelíd, kifejezetten tapintatos emberek, és ugyanezért ta-

pintatos minden berserker is. Szelídségünket sokszor félreértette már a világ, és – valljuk be- az extázis pillanataiban olykor mi is félreértettük a világot. Például 1526. augusztus 29-én, mikor is ujjongó magyar harcosok vetették magukat a török ágyúgolyók elé, mivel azt hitték, hogy láncos koppanok. Szokás hazánkat „ütközőállamnak” nevezni, de azt kevesen tudják, hogy e kifejezésen mi egészen mást értünk, mint a külföldiek. Tény, hogy a magyarság önnön sorsát permanens felkészülésként élte meg, egyfajta edzésként, mely a lehető legmagasztosabb célokat szolgálja.

Egy átlagos bokszoló napi nyolc órát edz, egy igazi bajnok pedig legalább tizennégy órán keresztül püföli önmagát (maradék idejét alvással és olvasással tölti). A hosszú évszázadok alatt számos igen hatékony felkészülési stratégiát dolgoztak ki versenyzőink, mi ezek közül csupán egyet ismertetünk: A leendő bajnok reggel hétkor kel, s nyolcig egy kisebb (100–200 kilós) koppannal gyakorol, melyet intenzíven csapkod a fejéhez (csak a fejéhez, ez fontos). 8–9-ig Esterházy Pétert olvas, majd délig újfent keményen dolgozik. Egy órát szán a gyomrára, amit a saját (kesztyűs) öklével ütlegel, egy órát a fejére, s újabb egy órát a fejére és a gyomrára egyszerre. Ekkor már feltétlenül a ringben gyakorol, s nagy gondot fordít a lábmunkára, melynek elhanyagolása végzetes következményekkel járhat. Az elkövetkező két órában megebédel (tíz perc), páros napokon Ágostont olvas (a *De civitate Deit*), páratlanokon Dantétól a *De vulgari eloquentiát*, mindkettőt kínai nyelven. Ezt követően az edzés – kimondani is rettenetes – egészen éjfélig folytatódik, még hozzá egyre nagyobb koppanok alkalmazásával, melyeket hol jobb, hol bal kézzel kell működtetni, szintén egyre nagyobb erőbedobással. Éjfélről hajnali háromig újra az olvasás következik, a választás teljes mértékben a bajnokra van bízva, néhány szerző azonban határozottan ellenjavalt (pl. Jókai, Maugham és Cholnoky Viktor).

Laboda 2003-ig, első nyilvános fellépéséig egyetlen egyszer sem gyakorolt. Ösztönös tehetség volt, akiben fajtájának minden pozitív tulajdonsága, minden teremtő erő csodával határos módon egyesült. Titokzatos személyiség, aki gondolatait, érzelmeit mindig is elrejtette a nyilvánosság elől, és mi csak a teljesítményt láttuk, a heroikus teljesítményt, ami előtt fejet kellett hajtanunk. Elképzelhetetlen, hogy gyermekévei alatt nem a bokszról álmodott ő is, hisz minden eleve erre predestinálta, a Labodák ősi vére, kifinomult intelligenciája, meg persze négy egyre izmosodó karja, bár biztosan csak annyit állíthatunk, hogy gyermekora boldogan, csendesen telt. Tizenhárom éves korára megtanult tizenhárom nyelvet, írt tizenhárom szimfóniát, a Tiszából tizenhárom fuldoklót mentett ki, és közben még el is végezte az egyetemet. Akkor sem sírt, amikor megszületett, és akkor sem nevetett, amikor csiklandozták. A ránk maradt fényképeken arca olyannak tűnik, mint a hajdanvolt fáraóké, olyannak, mint a piramisokat őrző szphinxeké, megközelíthetetlennek és kiismerhetetlennek, s tekintete mégis valami megmagyarázhatatlan bizalmat ébreszt az emberben, ezt számosan meg-

jegyzték, akik személyesen ismerhették őt. Harminchét évesen nősült, ezt sem kapkodta el. Felesége, a csodálatos szépségű Szabó Mária, állítólag felsikoltott a rettenettől, amikor először pillantotta meg a négykarú génuszt, ám ez a rettenet csakhamar egyszerű féltékenységgé szelídült, majd olthatatlan szerelemmé változott, s az asszony két gyermekkel is megajándékozta őt.

Laboda csendes, merengő alkat volt. Csendben lenni és merengeni pedig egy proletárkocsmában szeretett, ahová testőrei (minden tiltakozása ellenére) mindig elkísérték. 2003. május 13-án történt, éjfél körül. A vita a conjugatio perifrastica észak-itáliai alkalmazásának 14. századi sajátosságai körül robbant ki. Egy robosztus testalkatú proletár háromszor sújtott le önmagára, egy csőfogóval, mely végül a kezében elrepedt, s ő diadalittasan nézett Laboda szemébe. Akkor Laboda a bejárati lépcsőbe verte tiszta, fennkölt homlokát. Csak egyszer, egyetlen egyszer. A földrengés pusztító erejű volt, ez közismert tény, a Tisza kilépett a medréből, és összeomlott minden magasabb épület. Ennyi történt, de másnap az egész haza visszhangzott a jókedvű dalolástól. Két héttel később Laboda már a ringben állt. A mérkőzésre az újszegedi sportszarnokban került sor, ellenfele az akkori magyar ranglista hetvenhetedik helyezettje volt, a küzdelem azonban szokatlanul nagy médianyilvánosságot kapott, ami természetesen nem a két bokszoló akkori eredményein, inkább Laboda személyén múlt, akit mindenki látni akart. Sokan ekkor látták őt először. Megcsodálták két izmos jobb karját, melyek közül az egyik valamivel előrébb helyezkedett el az anatómiailag szokásosnál (ugyanakkor szimmetrikusan az előrébb lévő ballal), a másik meg valamivel hátrébb (szintén szimmetrikusan a hátsó ballal). Mind a négy karja egyenlő hosszú volt. Ha előre nyújtotta őket, a hátsókat ösztönösen kicsit srégen, lefelé, az elsőket ugyanígy srégen, felfelé tartotta, némileg másként, mint a kétkarú emberek. A hátsó karjai ilyenkor valamivel rövidebbnek tűntek, ami egyszerűen abból adódott, hogy ezek voltak a hátsók. A ringbe lépve a versenyzők hosszan tartó, szeretetteljes ölelésben forrtak össze, melyhez Laboda mind a négy karját igénybe vett, ellenfele mind a kettőt, a látvány igencsak megható volt. Az ajándécsere során Laboda saját Finály-szótárát nyújtotta át ellenfelének, akitől viszont egy vaskos monográfiát kapott, mely Alexandriai Philon patrisztikára gyakorolt befolyásával foglalkozik, s melynek megjelenését már régóta türelmetlenül várták bokszolóink. Maga a küzdelem nem tartott sokáig. Laboda hátsó bal öklével hatalmas ütést mért az állára (a saját állára), majd könnyedén eltáncolt az egyik sarok felé. Ellenfele rögtön üldözőbe vette, megsorozta a gyomrát (a saját gyomrát, a berserkerek szerint átlagosan hétezer táltosnyi három ütéssel), ügyesen balra lépett, és ekkor megtörtént az, amire senki sem számított. Négy ököl csapott le egyszerre, irdatlan, emberfeletti erővel, valamennyi ütés tisztán ült Laboda orrán. A csarnokon zúgó orkán süvített végig, amely meglöbegtatta az emberek haját, akik aztán tizenhárom napon keresztül közlekedtek lobogó hajjal a város utcáin, örömtől csillogó szemmel. Laboda ellenfele még egy utolsó, kétségbeesett

(és igen nagy erejű) ütést mért önmagára, majd eszméletlenül rogyott a földre. A néhány pillanatig tartó döbbszent csendet örömittas kiáltások törték meg, melyek néhány másodperc alatt hatalmas robajjá erősödtek, az emberek felugráltak az ülőhelyekről, és a jellegzetes „szitty-szitty” kiáltást hallatva ugrándoztak a jobb lábukon, bal kezükkel pedig a fejük tetejét csapkodták az ősi magyar szokások szerint. A diadal teljes volt.

Az elkövetkező tizenhárom évben Laboda hétszázhetvenhét alkalommal szállt ringbe, és mindig diadalmaskodott. Egyszerűen nem akadt ellenfele, és ő minden eddigi rekordot megdöntve tizenháromszor nyerte el a bajnoki tróféát. 2009-től szokásává vált, hogy alkalmanként több kihívóval is megmérkőzzék (néha hattal, héttel is), szünetet sem tartva az egyes összecsapások között, ami példátlan a sportág történetében. Mint minden kimagasló teljesítmény mögött, Laboda teljesítménye mögött is ott találjuk a szorgalmat és a kitartást, és persze a mindennél fontosabb eredetiséget, egy szuverén egyéniség lenyűgöző eredetiségét. Ez az eredetiség Laboda edzésrendjében nyilvánult meg leginkább, amely gyökeresen különbözött a hosszú évszázadok során kidolgozott összes felkészülési módszertől. Laboda reggel hatkor kelt, s hétig egy háromtonnás koppannal gyakorolt, melyet intenzíven csapkodott a fejéhez (csak a fejéhez). 7–9-ig Italo Calvinót olvasott, elsősorban a Famászó bárót és a Nemlétező lovagot, olykor, egészen kivételesen, Günter Grasstól a Bádogdobot, majd délig újfent keményen dolgozott. Egy órát szánt a gyomrára (amit négy ököllel egyszerre ütlegelt), egy órát a fejére (jóval nagyobb koppantokat használva, mint reggel), s újabb egy órát a fejére és a gyomrára egyszerre. De sohasem a ringben. Többnyire a vasúti pályaudvaron lehetett látni, amint az állomáson keresztülzáguló tehervonatok elé veti magát, kétrét görnyedve, hogy az első ütés előbb a fejét érje, vagy épp a sínekre fekve – elsősorban has- és mellizmait edzette ilyenkor –, s kondíciója pályafutásának tizenhárom éve alatt végig kiválónak volt mondható. Amikor a bajnoki döntők alkalmával különösen ünnepélyes külsőségek közepette került sor a mérkőzésre, Laboda néha tehervonatnak öltözve lépett a szorítóba, s pusztá megjelenése félelemmel és tisztelettel töltötte el a versenyzők szívét. Nagy gondot fordított a láb munkára, melynek elhanyagolása végzetes következményekkel járhat. Napi egy órát szánt alvásra, ez idő alatt azonban végig ugrált, tehát ugrálva aludt, ami – ezt mindenki beláthatja – igen nagy önfegyelmet igényel, és cseppet sem könnyű feladat. Edzésrendje értelmében egyébként déltől kettőig megebédelt (egy perc), páros napokon 16. század magyar költőket olvasott (Ráskai Gáspárt, Sztárait meg néha Balassit), páratlanokon pedig 17. századiakat (leginkább Beniczkyt, őt nagyon szerette). Ezt követően az edzés egészen éjjelig folytatódott, még hozzá egyszerre négy koppant egyidejű alkalmazásával, melyek segítségével Laboda lankadatlan erővel püfölte önmagát. Éjjeltől hajnali ötig aztán újra az olvasás következett, s ő feltűnően nagy invencióval válogatta meg olvasmányait,

furcsa módon az egyébként ellenjavallt Jókait, Maugham-ot és Cholnokyt sem hagyva ki a sorból.

Laboda vonzódása a zenéhez közismert. A pécskai utcai kastély gyakran adott otthont különféle zenei rendezvényeknek, nagyszabású koncerteknek, melyek közönsége a négytagú Laboda-család volt, s melyek híre messze földről is vonzotta a külföldieket, akik a kastély előtt ácsorogva hallgatták az andalító muzsikát. A holland Karel Appel vette észre először, hogy Laboda játékstílusában egyértelműen kimutatható e zenei élmények hatása, elsősorban ütéseinek erején. Egyik legendás találatát a berserkerek 1234321 táltos erejűnek mérték. Appel szerint e számsorban egy előbb egyenletesen emelkedő, majd ugyanolyan mértékben ereszkedő dallam ívét pillanthatjuk meg, számjegyekkel kódolva. A neves kutató úgy véli, Laboda csaknem minden mérkőzése egy-egy kiemelkedő zenemű ilyen jellegű kódja is egyben, tehát a szó legszorosabb értelmében műalkotás, példái minden kétséget kizárnak. Hétszázhetvenhét mérkőzésén Laboda rendkívüli zenei műveltségnek adta tanújelét. Bokszolt Mozartot és Bachot (tisztán vokális és instrumentális zenét egyaránt), Haydntól az összes zongoraszonátát (némelyiket többször is), végigbokszolta a romantikusokat, különösen Lisztet (Vándorévek) és Chopint, s repertoárjából nem hiányzott Schönberg és Sztravinszkij sem. Karel Appel szellemes kutatásai nélkül ma ezt se tudnánk, hisz Laboda végig hallgatott, s ugyan ki a megmondhatója, mi mindenről hallgatott még. Bizonyosak vagyunk benne, hogy életművének gondos, részletes elemzése további megdöbbentő eredményekkel fog majd szolgálni, s hogy még távolról sem értettük meg teljesen ezt a lenyűgöző géniust.

Halálának körülményei azonban beszédesek. 2016. május 13-án turul madárnak öltözve lépett szorítóba, s egymás után legyőzte tizenkét ellenfelét. Akkor előállt a tizenharmadik. Arca olyanak tűnt, mint a hajdanvolt fáraóké, olyanak, mint a piramisokat őrző szphinxeké, megközelíthetetlennek és kiismerhetetlennek. Amikor ledobta magáról egyszerű, fekete köpenyét (alatta öltönyt és nyakkendőt viselt), a nézők szívét félelem és döbbenet szorította meg. Mert a ringben két négykarú bokszoló nézett farkasszemet, egymás szakasztott másai. Már az első ütés nyomán keletkező lökéshullám letépte a csarnok tetejét, de a küzdelem megállás nélkül folyt három teljes órán keresztül. Ismeretes, hogy Laboda végül legyőzte ellenfelét. Ismeretes, hogy nem sokkal később öltözőjében rosszul lett, és meghalt. Halálát egy egész ország gyászolta, s a gyász kimondhatatlan volt, semmihez sem hasonlatos. Tizenhárom fiatal nő még aznap éjszaka vonat elé vetette magát, a közvilágítást az egész országban kikapcsolták, a jajveszékelő tömeg pedig lebontott Szegeden minden hidat. Másnap a város polgármestere a Móra Ferenc Múzeum előtt szónokolt, majd az egyik kőoroszlánról fejest ugrott a múzeum lépcsőire, s vele jajgatott valamennyi szemtanú. Egy héttel később a miniszterelnök beszédét sugározta az összes televíziós csatorna. Az elnök szomorú volt. Elmondta, hogy Laboda nem csupán a magyar boksz szim-

bóluma, hanem egyszer s mindenkorra az egész nemzeté, egy olyan nemzeté, amely nem feledi el hőseit. Javasolta, hogy minden magyar települést kereszteljenek át Laboda névére, „beleértve a fővárost, és kivéve Szegedet, mely e hős szülővárosa és otthona volt”. Az elnök többször sírni látszott, és kendőt emelt a szeméhez. Nagyon-nagyon szomorú volt, egyre szomorúbb. Végül az elé tartott kis ezüstitálcáról kezébe vette a kalapácsot, és haladéktalanul homlokon vágta magát.

A másnap megjelenő ellenzéki lapok szerint az elnök csalt, szándékosan kicsit ütött. A kormánypárti orgánumok nevetségesnek találták a feltételezést, bár a későbbiekben tovább árnyalták nézőpontjukat. Mert lehet ugyan, hogy az elnök kicsit ütött, de ebben az ütésben mégis ott vibrált a magyar jövő ígérete.

